



НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАТИКИ І ПРАВА  
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ  
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА  
ТА РАДИОІНФОРМАЦІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ ФСП  
КОЛОДІЛЬСЬКОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ  
(ІНСТИТУТ)

**МАТЕРІАЛИ  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ  
КОНФЕРЕНЦІЇ**

06 жовтня 2016 р.

**Запобігання  
новим викликам  
та загрозам  
інформаційній  
безпеці України:  
правові аспекти**

**Науково-дослідний інститут інформатики і права  
Національної академії правових наук України**

**Навчально-науковий центр інформаційного права та  
правових питань інформаційних технологій ФСП  
Національного технічного університету України  
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»**

**Кафедра правових наук та філософії  
Вінницького державного педагогічного університету  
імені М. Коцюбинського**

**«ЗАПОБІГАННЯ НОВИМ ВИКЛИКАМ ТА ЗАГРОЗАМ  
ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ:  
ПРАВОВІ АСПЕКТИ»**

**МАТЕРІАЛИ  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ  
06 жовтня 2016 року**

Київ – 2016

УДК [351.746.1+004.9] (477):340.132 (063)  
ББК 67.404.3я43

**Запобігання новим викликам та загрозам інформаційній безпеці України: правові аспекти** : матеріали наук.-практ. конф. / 06 жовт. 2016 р. / Упоряд. : В. М. Фурашев. – Київ : НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», Вид-во «Політехніка», 2016. – 204 с.

**ISBN978-966-622-798-3**

**3-33** Подано основні результати досліджень за вказаною НДР та матеріали з актуальних проблем і шляхів правового запобігання новим викликам й загрозам у сфері інформаційної безпеки України.

Організаторами заходу стали: Науково-дослідний інститут інформатики і права НАПрН України, Навчально-науковий центр інформаційного права та правових питань інформаційних технологій ФСП НТУУ «КПІ», Кафедра правових наук та філософії Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського.

Участь у конференції взяли провідні експерти та вчені наукових установ і навчальних закладів України, органів державної влади та громадських організацій, яким цікава ця проблематика. Конференція є заключною із серії організованих та проведених науково-практичних конференцій та семінарів, круглих столів, наукових обговорень за темою науково-дослідної роботи «Державно-правові проблеми інформаційної безпеки людини і суспільства в умовах інтеграції України у світовий інформаційний простір» Науково-дослідного інституту інформатики і права НАПрН України. Інформаційну підтримку у проведенні заходу надали: журнал «Інформація і право», «Вісник НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського» «Політологія. Соціологія. Право».

Для представників органів законодавчої влади, вчених, фахівців та експертів інформаційної сфери, науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться сучасними суспільно-правовими проблемами розвитку інформаційного суспільства та захистом прав людини в інформаційному суспільстві.

**Упорядник Фурашев В. М.**  
**В авторській редакції**

**Оформлення обкладинки:**

Лабораторія технічної естетики та дизайну ФСП НТУУ  
«КПІ» [designlab.kpi.ua@gmail.com](mailto:designlab.kpi.ua@gmail.com)  
Балашов Д. В. ([balashov.dim@gmail.com](mailto:balashov.dim@gmail.com))

**Рекомендовано до друку:**

Вченою радою Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України (*Протокол № 9 від 31.10.2016 р.*)

Вченою радою факультету соціології і права Національного технічного університету України «КПІ» (*Протокол № 3 від 31.10.2016 р.*)

УДК [351.746.1+004.9] (477):340.132 (063)  
ББК 67.404.3я43

**ISBN978-966-622-798-3**

© Навчально-науковий центр  
інформаційного права та правових питань  
інформаційних технологій ФСП НТУУ  
«КПІ ім. І. Сікорського», 2016  
© Науково-дослідний інститут інформатики  
і права НАПрН України, 2016  
© Колектив авторів, 2016

## З М І С Т

Стор.

**Фурашев В. М.**

ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ  
ЛЮДИНИ І СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У  
СВІТОВИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР ..... 7

**Пилипчук В. Г.**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ:  
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ..... 24

**Баранов О. А.**

БАЗОВИЙ ПРИНЦИП ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА –  
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ..... 29

**Корж І. Ф.**

ВНУТРІШНІ ФАКТОРИ ЗАГРОЗ І ВИКЛИКІВ ІНФОРМАЦІЙНІЙ  
БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ ..... 35

**Дубов Д. В.**

ПРОБЛЕМА «СІРИХ РІШЕНЬ» ПРИ ФОРМУВАННІ ДЕРЖАВНОЇ  
ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНІЙ АГРЕСІЇ..... 43

**Галушко С. О.**

ЩОДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ  
БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ У ВОЄННІЙ СФЕРІ ..... 48

**Уханова Н. С.**

ЗАПОБІГАННЯ НОВИМ ВИКЛИКАМ І ЗАГРОЗАМ  
ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ: ІНФОРМАЦІЙНО-  
ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ..... 53

**Забара І. М.**

НОВІ ВИКЛИКИ І ЗАГРОЗИ ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ В  
УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВИХ ЗАСАД  
НАЦІОНАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА:  
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ПІДХОДИ ..... 60

**Качинський А. Б., Варичева Д. І., Свириденко С. В.**

ПРІОРИТЕТИ В КІБЕРНЕТИЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ..... 65

**Гавловський В. Д.**

ДО ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ШАХРАЙСТВУ В КІБЕРПРОСТОРИ .... 75

<b>Логінов І. В.</b> КІБЕРРОЗВІДКА ЯК АКТУАЛЬНЕ ДЖЕРЕЛО ЗАГРОЗ ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ .....	79
<b>Нізовцев Ю. Ю.</b> ЩОДО АНАЛІЗУ УРАЗЛИВОСТЕЙ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ .....	87
<b>Лисенко С. О.</b> ОКРЕМІ ПОЛОЖЕННЯ ТЕОРІЇ МОДЕЛЮВАННЯ ЩОДО СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЇХ ВІДОБРАЖЕННЯ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТАХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ .....	92
<b>Радзієвська О. Г.</b> НОВІТНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ДЛЯ ДИТИНИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ .....	100
<b>Яременко О. І.</b> ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ДИТИНИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ .....	106
<b>Чернишина Г. Г.</b> ІНФОРМАЦІЙНІ РЕЗЕРВАЦІЇ СЬОГОДЕННЯ .....	111
<b>Петряєв О. С.</b> ГІБРИДНА ВІЙНА РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ І «МИРОТВОРЧІСТЬ» МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ .....	114
<b>Головко О. М.</b> МЕДІАПРОСТІР ЯК КЛЮЧОВИЙ СЕГМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ .....	121
<b>Цифра Г. О.</b> КОНЦЕТРАЦІЯ МАСМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У МЕДІА-ХОЛДИНГІ – НЕБЕЗПЕЧНА ЗАГРОЗА ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ	125
<b>Дубова С. В.</b> OSINT-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК МЕХАНІЗМ ПРОТИДІЇ РОСІЙСЬКІЙ ДЕСТРУКТИВНІЙ ПРОПАГАНДІ .....	130
<b>Гуржій Т. О., Петрицький А. Л.</b> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОСТУПКИ В СФЕРІ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ .....	134

<b>Лук'янчиков Є. Д., Лук'янчиков Б. Є.</b> НЕГЛАСНІ СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ В СИСТЕМІ ЗАСОБІВ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ .....	145
<b>Голосніченко І. П., Голосніченко Д. І.</b> АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКОННЕ ЗБЕРІГАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НЕГЛАСНОГО ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ .....	154
<b>Радутний О. Е.</b> ЗАПОБІГАННЯ ЗАГРОЗАМ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ШЛЯХОМ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНО- ПРАВОВИХ НОРМ (НА ПРИКЛАДІ СТ.СТ. 109, 110, 110-2 КК УКРАЇНИ) .....	159
<b>Маріц Д. О.</b> НЕЮРИСДИКЦІЙНІ СПОСОБИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ .....	166
<b>Солончук І. В.</b> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ КОНФІДЕНЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОСУДДЯ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ .....	169
<b>Казьмірова І. В.</b> КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ: ЗМІСТ ПОНЯТТЯ В КОНТЕКСТІ ПОЛОЖЕНЬ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ .....	173
<b>Бевз С. І.</b> ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ДЕРЕГУЛЯЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ .....	177
<b>Касперський І. П.</b> ОЦІНКА СУСПІЛЬНОЇ ЗНАЧИМОСТІ ІНФОРМАЦІЇ У МЕХАНІЗМАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ .....	183
<b>Єгорова В.С.</b> СТАНОВЛЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПАРЛАМЕНТУ В УКРАЇНІ .....	187
<b>Уманців Г., Мартинів І.</b> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ .....	190

**Радутний О. Е.,**  
*доктор філософії (Ph.D.) з юридичних наук, доцент,*  
*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

*Ідентифікатор ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6521-3977> URL:  
<http://www.researcherid.com/rid/E-6683-2015>*

**ЗАПОБІГАННЯ ЗАГРОЗАМ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ  
УКРАЇНИ ШЛЯХОМ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-  
ПРАВОВИХ НОРМ  
(НА ПРИКЛАДІ СТ.СТ. 109, 110, 110-2 КК УКРАЇНИ)**

Окремими формами інформаційної агресії є змова, публічні заклики та розповсюдження матеріалів, способом вчинення зазначених дій може виступати, зокрема, використання засобів масової інформації.

Відповідальність за змову до вчинення дій, метою яких виступає насильницька зміна чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, передбачена ч. 1 ст. 109 КК України («Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади»), відповідальність за публічні заклики до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення державної влади, а також розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій – ч. 2 ст. 109 КК України, за публічні заклики чи розповсюдження

матеріалів із закликами до вчинення умисних дій з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, – ч. 1 ст. 110 КК України («Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України»). Одними з кваліфікуючих ознак, при цьому, може виступати використання засобів масової інформації (ч. 3 ст. 109 КК України), попередня змова групи осіб або розпалювання національної чи релігійної ворожнечі (ч. 2 ст. 110 КК України).

Використання в тексті зазначених норм єднального сполучника «а також»<sup>1</sup> означає, що для ч.1 ст.109 КК України змова не є самостійною формою діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони розглядуваного злочину, так само як і для ч. 2 цієї статті розповсюдження, текстуально вживане після того самого сполучника «а також». Аналогічна ситуація має місце і для ст.110 КК України для форм публічні заклики та розповсюдження матеріалів.

Тобто, об'єктивна сторона злочину, відповідальність за який передбачена ч.1 ст. 109 КК України, передбачає сукупність двох обов'язкових діянь: 1) «дії, вчинені з метою ...»; 2) «змова про ...». Вони сформульовані не альтернативно, а в сукупності, з використанням єднального сполучника «а також».

Отже, розглядуваний злочин є закінченим (ч. 1 ст. 13 КК України), тобто містить всі обов'язкові ознаки об'єктивної сторони, лише в тому

---

<sup>1</sup> Стаття 109. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади<sup>1</sup>. Дії, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, а також змова про вчинення таких дій, - караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої. 2. Публічні заклики до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення державної влади, а також розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій, - караються обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк з конфіскацією майна або без такої.Стаття 110. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України<sup>1</sup>. Умисні дії, вчинені з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, а також публічні заклики чи розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій, - караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років з конфіскацією майна або без такої.



випадку, коли його суб'єктом було вчинено у сукупності, як «дії, вчинені з метою ...», так змову про них.

За наявності лише самих дій, що «... вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади ...» за відсутності змови про них з будь-ким, або, навпаки, за наявності лише змови, але без вчинення зазначених дій, вчинене слід кваліфікувати як замах (ч.1 ст.15 КК України).

Це тягне за собою важливі правові наслідки, зокрема ті, що передбачені ч. 3 ст. 68 КК України, а саме – за вчинення замаху на злочин строк або розмір покарання не може перевищувати двох третин максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу.

Вказане пояснюється наступним. Згідно до правил української мови [2] сполучником є службова частина мови, яка вживається для поєднання членів речення, частин складного речення і окремих речень у тексті. За значенням і синтаксичними функціями у реченні сполучники поділяються на сурядні і підрядні. Сурядні сполучники поєднують між собою однорідні члени речення або частини складносурядного речення як рівноправні, незалежно одне від одного. За характером відношень між членами речень і частинами складного речення вони поділяються на єднальні (напр., «і(й)»; «та» в значенні «і»; «теж»; «також»; «а також»; «так само»; «як...так»; «не тільки...а й»; «і...і»; «ні...ні»), протиставні («а»; «але»; «та» в значенні «але»; «зате»; «проте»; «однак»; «все ж») і розділові («або», «чи», «або...або», «чи...чи», «хоч...хоч», «не то...не то», «чи то...чи то»).

Використання в тексті КК України єднальних сполучників вказує на обов'язковість сукупності певних обставин або ознак.

Але навряд чи є виправданою така ситуація, що вимагає для кваліфікації закінченого злочину, відповідальність за який передбачена ч.1 ст. 109 КК України, сукупності двох обставин: «дії, вчинені з метою ...» та «змова про ...».

Для її виправлення необхідно замінити в тексті розглядуваної статті єднальний сполучник «а також» на розділовий «або». При цьому, диспозиція ч.1 ст. 109 КК України повинна мати наступний вигляд: «Дії, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, або змова про вчинення таких дій».

Аналогічною є ситуація для ч. 2 ст. 109 КК України та ч.1 ст.110 КК України.

Їх виправлення вбачається тотожним: ч. 2 ст. 109 КК України – «Публічні заклики до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення державної влади, або розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій», ч. 1 ст. 110 КК України – «Умисні дії, вчинені з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, або публічні заклики чи розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій».

Помилкове вживання законодавцем тих чи інших мовних засобів вказує на відсутність компетенції, фаху та (або) недостатність загальної освіти. Це в зайвий раз наводить на думку про необхідність формування органу, який опікується, крім іншого, загальнодержавним законодавством, на зовсім інших засадах, ніж це має місце зараз. Волевиявлення народу України навряд чи постраждає, якщо найвищий у країні медичний орган буде сформовано з медиків, математичний – з математиків, законодавчий – з правників, адже всі вони теж представники народу у демократичному суспільстві.

У протилежному випадку, тобто якщо автори певних законопроектів діють цілеспрямовано на руйнацію правової системи, то це можливо визнати проявами інформаційної агресії на законодавчому рівні в кримінально-правовій сфері [5, с. 58-64], поряд з нормативно визначеними такими загрозами національній безпеці країни, як спроби втручання у внутрішні справи України з боку інших держав, нестабільність у правовому регулюванні, прояви моральної та духовної деградації суспільства, намагання

маніпулювати суспільною свідомістю, зокрема, шляхом поширення недостовірної, неповної або упередженої інформації тощо (ст. 7 Закону України «Про основи національної безпеки України» № 964-IV від 19.06.2003 р. [4]). Зазначена інформаційна агресія на законодавчому рівні може мати внутрішніх або зовнішніх замовників або може бути викликана жагою отримання та опрацювання грантів, які, здебільшого, теж мають іноземне походження і фінансування.

Втім, можливо, що невірне використання засобів мови є проявом «законодавчого вірусу»<sup>2</sup>, поняття якого для введення у науковий обіг запропонував наш колега В. М. Киричко одночасно з закликом щодо цілеспрямованого пошуку таких шкідників в системі КК України, як актуального завдання науки кримінального права [1, с. 142 – 151].

Нещодавно Законом України «Про внесення зміни до Кримінального кодексу України щодо кримінальної відповідальності за фінансування сепаратизму» № 1533-VII від 19.06.2014 р. [3], КК України було доповнено ст.110-2 «Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України», яка у частині першій передбачає відповідальність за фінансування дій, вчинених з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, а у частині другій, в якій закріплено самостійний склад злочину, - за фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади.

До появи вказаної кримінально-правової норми зазначені дії (а саме – фінансування) повинні були розглядатися як готування до вчинення злочину, відповідальність за який передбачена ст. 110 («Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України») та 109 («Дії, спрямовані на

---

<sup>2</sup> Законодавчий вірус у системі КК – певний законодавчий припис, який після його включення до КК, взаємодіючи з іншими елементами системи КК, визначає у змісті кримінально-правової норми узаконену можливість безпідставного порушення прав людини при її застосуванні на практиці

насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади») КК України відповідно і кваліфікуватися з посиланням на ст. 14 КК України («... усунення перешкод, а також інше умисне створення умов для вчинення злочин»).

Якщо вже законодавець вирішив окремо криміналізувати попередню злочинну поведінку, то залишається незрозумілим, чому відповідальність за нею є більш суворою, ніж відповідальність за той злочин, до якого готувалися:

- санкція за ч.1 ст.110-2 КК України передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до двох років та з конфіскацією майна, в той час як санкція за ч.1 ст. 110 КК України – покарання у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років з конфіскацією майна або без такої (більша суворість проявлена в безальтернативності додаткового покарання у вигляді конфіскації майна та наявності такого покарання як позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на певний строк);

- санкція за ч. 2 ст.110-2 передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк від п'яти до семи років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до двох років та з конфіскацією майна, в той час як санкція за ч. 1 ст. 109 КК України – покарання у вигляді позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої (поряд зі зменшенням розміру покарання у вигляді позбавлення волі на два роки відбулося підсилення через обов'язковість застосування нового додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до двох років та безальтернативність конфіскації майна).

В тіні цього невдалого рішення продовжує перебувати законодавчо закріплена, несумісна зі справжніми гуманістичними та демократичними підходами, можливість загальної конфіскації (тобто, примусового

безоплатного вилучення у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого), адже здобута законним шляхом власність (в тому числі, придбана за грошові кошти, походження яких не визнане злочинним або протиправним, отримана у спадок тощо) повинна бути недоторканою.

Інакше держава, продовжуючи історичні традиції опричнини царя Івана IV Грозного, ні чим не краща за злочинця, який дістався до чужої кишені.

Кваліфікація за ст. 14 КК України та відповідною частиною ст. 109 КК України або за ст. 14 КК України та відповідною частиною ст. 110 КК України мала б ще один важливий правовий наслідок: відповідно до ч. 2 ст. 68 КК України, за вчинення готування до злочину строк або розмір покарання не може перевищувати половини максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу.

З приводу зазначеного, вважаємо за можливе запропонувати відмовитися взагалі від такого виду покарання, як загальна конфіскація, та передбачити в санкціях ст. 110-2 КК України покарання, яке не перевищує половини максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкціями ст.ст. 109, 110 КК України відповідно.

### *Література*

1. Киричко В. М. Законодавчий вірус у системі КК України: визначення і актуалізація проблеми на прикладі ст. 368-2 КК «Незаконне збагачення» / В. М. Киричко // Проблеми законності : зб. наук. праць / відп. ред. В. Я. Тацій. – Харків : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2016. – Вип. 133. – 282 с.

2. Портал української мови. Сполучник // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravila-uk-mova.com.ua/index/spoluchnik/0-18>

3. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо кримінальної відповідальності за фінансування сепаратизму : Закон України № 1533-VII від 19.06.2014 р. // Відомості Верховної Ради України, 2014, № 32, С. 1125

4. Про основи національної безпеки України : Закон України № 964-IV від 19.06.2003 р. // Відомості Верховної Ради України, 2003, № 39, С. 351

5. Радутний О. Е. Поняття та ознаки інформаційної агресії на законодавчому рівні в кримінально-правовій сфері / О. Е. Радутний // Інформація і право: науковий журнал / редкол.: В.Г.Пилипчук та ін. – К.: Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України. - 2015. – № 2(14). – с. 58 – 64

~~~~~ \* \* \* ~~~~~

**Маріц Д. О.**  
*кандидат юридичних наук , доцент,  
Національний технічний університет України  
«КПІ імені Ігоря Сікорського»*

## **НЕЮРИСДИКЦІЙНІ СПОСОБИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ**

Захист інформаційних прав може здійснюватись за допомогою загального та спеціального порядку. Така диференціація здійснюється не залежно від того, яким органом та на яких началах здійснюється такий захист. За загальним правилом, захист будь-яких прав відбувається у судовому порядку за зверненням заінтересованої особи з позовом до суду. Специфічним способом захисту являється - самозахист. Саме про такий неюрисдикційний спосіб захисту інформаційних прав і йтиметься у тезах.